

לב להבין

הבנה ועיון
במקרא
על סדר
פרשת השבוע

גיליון ק"ט
פרשת חוקת
תשפ"ב

לב הדברים

ביאורי מקראות

טומאת מציאות החלל.

(ובעומק העניין, האדם מורכב הן מצלם אלוקים והן מעפר מן האדמה, ואם כן גם במיתתו ישנם ב' טומאות, אחת יסודה מהסתלקות צלם האלוקים, ואחת מהישאר גופו שהוא עפר מן האדמה, ואכמ"ל).

וביטוי לדבר זה מצינו שיש באיסור טומאת כהנים ב' לאווים נפרדים, האחד על היטמאות למתים, והשני הוא על שהייה באוהל עם המת, וניתנו בכ' פרשיות נפרדות, וכך גם מונה אותם הרמב"ם בספר המצוות. ולפי האמור נבין, שבאמת הם ב' מחייבים שונים לחלוטין, כל אחד מהם ראוי לקבוע שם לעצמו.

והחילוק הבולט ביותר הוא במה שפתחנו, בצורת היחס לנכנס טמא אל המקדש. בראשונה כתוב 'את משכן השם טמא', ואילו בשניה כתוב - 'את מקדש השם טמא'. החילוק הפשוט בין 'מקדש' ל'משכן' הוא שמשכן מתאר את מקום שכינת השם, ומקדש - מצד בני ישראל, שזהו המקום שקידשו לשם השם. ולפי האמור יובן, שעיקר חילול 'משכן' השכינה, הוא על ידי טומאת הנפש דייקא, אבל חילול ה'מקדש' עיקרו על ידי זלזול ביחס מצד בני ישראל, שמגיע אחר שהתעסק עם דברי מיאוס אל מקדש השם.

וַיִּסְעוּ מִהָרֹם הַהוּא דֶּרֶךְ יָם סוּף לְכַבֵּב אֶת אֶרֶץ אֲדוֹם וַתִּקְצַר
נֶפֶשׁ הָעָם בְּדֶרֶךְ: וַיִּדְבֹּר הָעָם בְּאַלְהִים וּבְמִשְׁחָה לְמַה
הִעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרָיִם לָמוֹת בְּמִדְבָּר כִּי אֵין לָהֶם וְאֵין מַיִם
וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בְּלִהָם הַקָּלָקָל:

יש להבין את פשר תלונות העם, שהרי לכאורה ג' תלונות שונות באו ונתקבצו למקום אחד: א. ותקצר נפש העם

כָּל הַנֶּגַע בְּמַת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטֵּא אֶת
מִשְׁכָּנוֹ יִי טָמֵא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נִדְּחָה
לֹא זָרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טָמֵאֲתוֹ בּוֹ.

פסוק זה, לכאורה חוזר על עצמו בצורה זהה בסוף הפרשה: 'וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטָּמֵא וְלֹא יִתְחַטֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ טָמֵא מִי נִדְּחָה לֹא זָרַק עָלָיו טָמֵא הוּא', ויש להבין פשר העניין.

ובכלל, המעיין יראה שפרשה זו כולה באה ונכפלה ב' פעמים בכתוב. ואחר שמשלימה הפרשה את סדרי הטהרה באפר הפרה, חוזרת ושונה את כל דיני טומאת המת וטהרתו, ומהפסוק 'זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הקא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים' - ואילו, מתחילה כביכול פרשה חדשה החוזרת ושונה את הנאמר.

והנה מצינו שישנם ב' סוגי טומאות בתורה. יש את הפרשה שהתחדשה בשמיני - טומאת נבילה, שקצים ורמשים, שיסוד טומאה זו הוא מחמת מיאוסם ופחיתותם. ויש מעבר לזאת - הפרשה שנשנית בתזריע - טומאות האדם התלויות בנפש האדם עצמו, כיולדת ומצורע וזבים וזבות.

והנה טומאה זו - של טומאת המת, כוללת בתוכה ב' חלקים אלו גם יחד. החלק הראשון של הפרשה - מדבר על 'נפש אדם' - היינו הטומאה מחמת הסתלקות הנפש. ואילו החצי השני של הפרשה, מדבר על עצם מציאות הגוף אחר המיתה, שמטמא כדבר מאוס.

ולדבר זה יש ביטוי בהבדלים שבאו בין ב' חלקי הפרשה. בחלק הראשון - התורה מגדירה את הטומאה רק 'הנגע במת לכל נפש אדם'. ובשני - 'אדם כי ימות באהל... בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר', והחילוק ברור מאליו, שבראשונה מדובר על טומאת הנפש, ובשניה מדובר על

בדרך' - כדפירש"י 'בטורה הדרך שהוקשה להם'. ב. 'כי לחם ואין מים' - תלונה שצריך להבין את פשרה, שהרי היה להם את המן ואת הבאר. ג. 'ונפשנו קצה בחרם הקלוקל' - גם תלונה זו יש להבין את משמעותה, ובפרט שהיא סותרת למה שאמרו מקודם לכן 'אין לחם ואין מים'.

אבל האמת היא שהכל אחד, שקצרה נפשם במציאותם כהולכי דרכים בארץ לא זרועה, וביקשו למצוא מנוח לכף רגלם, להגיע לארץ נושבת ולהתקיים כדרכו של עולם, בלי להיות תלויים כל העת במן ובבאר שמציאותם הייתה תלויה ועומדת להם.

(וייתכן שעומק העניין - שכבר חפצו להגיע להנהגת ארץ ישראל, שבה הם זורעים וקוצרים כמנהגו של עולם, ומעשי ידיהם מתברכים מאת השם - בתוך דרך הטבע).

וזהו שפתח הכתוב ותלה כל זה במה שהוצרכו לסבוב את ארץ אדום, במקום להיכנס כבר למקום יישוב, ולנהוג כמנהגו של עולם. וזהו שאמרו 'ואין לחם ואין מים' - היינו בדרך העולם וכיישוב הארץ. ובזה נבין את פשר תלונתם על המן 'ונפשנו קצה בחרם הקלוקל' - בפשוטו הכוונה כמשמעו, שטבע המן שהיה מתקלקל אם היו משאירים אותו למחרת. ובזאת ביטאו את כך שאין להם שום מזון של קבע לאגור ולסמוך עליו, אלא תלויים במן מן השמים דבר יום ביומו.

אבל הסיבה האמתית שלא היה ניתן להשאיר את המן למחרת - שהיא הנותנת, המן ניתן להם לפי צרכם האמיתי, ומאומה לא מעבר לכך. וכל מציאותם במדבר הוא בדייקא בצורה זו שהיו תלויים ביד השם. ובזה נבין את מה שדרשו חז"ל, שבאו בטרוניה על כך שהמן היה נבלע באיברים. וכוונת הדבר היא שהמן נועד אך ורק כדי לזנום, ולא היה בו שום מותר ופסולת, אלא ירד רק כאשר נצרכו לו, ובמידה נכונה ובשיעור הנצרך, הממעיט לא החסיר והמרבח לא העדיף. ומציאות זו דרשה מהם לתת יתבם רק כהשם ובדברו.

ולפי זה נבין - מדוע נענשו בצורה שנשלחו בהם הנחשים השרפים, כנגד מה שקצרה נפשם בדרך, הסיר הקב"ה את ההגנה המיוחדת שהייתה בהם, ואז נוכחו לדעת עד כמה סוכך עליהם השם עד עתה בארץ ציה וצלמות.

ובעומק הדבר דרשו חז"ל, שבא לרמוז גם על ב' הדברים שהתלוננו עליהם - 'יבא נחש שלקה על הוצאת דבה ויפרע ממוציאי דבה. יבא נחש שכל המינין נטעמים לו טעם אחד ויפרע מכפויי טובה, שדבר אחד משתנה להם לכמה טעמים'. 'מוציא דיבה' - היו במה שהתלוננו על טורח הדרך, על אף ענני הכבוד. ומעבר לזאת היה בכך תשובה על מה שהתלוננו על המן, שהעובדה שמזונם אינו מצוי להם כאוות נפשם, הוי רק למעלתם, שהוא זך ונקי מכל פסולת וייתור, ונועד רק לצורך קיומם כסמוכים על שולחן השם.

ענין בפרשה

לב לדעת

פרה אדומה ומי מריבה - השלמה עם מציאות החטא בעולם

כל חטא מי מריבה, עלום וחתום, ומי יעמוד בסוד קדושים רבה. וכשנבוא ללמוד את הדברים, נמצא שלכאורה קיימת סתירה יסודית במעשה זה - האם החטא מיוחס למשה ולאֶהרן, או שמא לבני ישראל. מחד בפשטות לשון הכתוב משמע שהיה כאן חטא כלפי משה ואֶהרן, ואשר על כן נגזר עליהם שלא יבואו אל הארץ. ומאידך, במקומות רבים אנו מוצאים שלא חטאם הוא שגרם לגזירה, אלא אֶהרבה - מריים של העם הביא לכך שהתעבר השם בהם ונשבע לבלתי בואם אל הארץ הקדושה.

דבר זה כתוב בתורה, ושנוי בנביאים, ומשולש בכתובים. כתוב בתורה - 'הָמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וַיִּקְדֹּשׁ בָּם'. שנוי בנביאים - 'לִכְן אֶחָלֵק לוֹ בְּרָפִים וְאֵת עֲצוּמִים יַחְלֹק שָׁלֵל - תַּחַת אֲשֶׁר הָעֲרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֵת פְּשָׁעִים נִמְנָה וְהוּא חָטָא בְּרָפִים נִשָּׂא וְלַפְשָׁעִים יִפְגֹּעַ' (ישעיהו נג יב), ודרשו חז"ל על משה, שמסר נפשו להימנות על מתי מדבר. משולש בכתובים - 'וַיִּקְצִיפוּ עַל מִי מְרִיבָה וַיִּרַע לַמֶּשֶׁה בְּעֵינָיו'.

והנה כל מהותם של משה ואֶהרן הם בהיותם מכהנים בתפקידם לפני עם ישראל, ונמצא שעצם מהותו של עונש זה - שלא ייכנסו לארץ - יש בו יותר ענישה כלפי העם, שלא זכו שימשיכו להנהיגם. ונמצא שחטא העם הוא שנתלה בהם, והוא שגרם שתצא

הדת מלפני המלך, אשר לא יביאו משה ואהרן את בני ישראל אל הארץ אשר הובטחה לאבותיהם לתת להם. ומחמת שלא היו העם בדרגה הראויה בכדי להמשיך ולחיות בצל הנהגתם העליונה של שני קדושי עליון אלו, על כן לא זכו שהם ינחילו את הארץ.

והנה בבואנו ללמוד אודות מהותו מעשה זה של מי מריבה, עלינו להשית ליבנו לעובדה, שכבר היה כן לעולמים. בעת היותם ברפידים, צמא העם למים, והורה השם למשה סלע, להכות עליו ויצאו מים רבים.

'וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתָּה מִזֶּקֶנִי יִשְׂרָאֵל וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת הָאָרֶץ קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ: הִנְנִי עֹמֵד לִפְנֵיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֶרֶב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיָּם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זֶקֶנִי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסָּה וּמִרִיבָה עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתֵּם אֶת יְיָ לֵאמֹר הֲיֵשׁ יִי בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין.'

והנה החילוק היסודי בין אז לעתה, שאילו שם נצטווה לעשות הנס רק לעיני זקני ישראל, ואילו כאן – לעיני כל העם כולו. וכאשר נעיין, נמצא עוד חילוק דק, אשר ייתכן שבו ודרכו יימצא לנו הפתח לבאר העניין. שם נאמר: **'וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתָּה מִזֶּקֶנִי יִשְׂרָאֵל וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת הָאָרֶץ קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ: הִנְנִי עֹמֵד לִפְנֵיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֶרֶב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיָּם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זֶקֶנִי יִשְׂרָאֵל.'**

נמצא ששם נצטווה להשקות את העם, ואילו כאן, נצטווה משה להשקות את העדה: **'קַח אֶת הַמִּטָּף וְהִקְהֵל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאֶהְרֹן אֲחִיהָ וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִיָּם מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם.'** וההבדל בין ב' לשונות אלו, שבעוד 'עם' מייצג את המון העם, 'עדה' – בכל מקום הוא לשון מעלה וחשיבות, כמו שמצינו שבדרך כלל היה הכוונה לזקני העם ולראשי סנהדראות.

וכעת נבין הכול. בשעת יציאתם ממצרים היה העם מחולק ל'עדה' ול'עם'. היה את זקני העם ואת ראשיו, והיה את שאר המון העם. אבל כאן, אחר ארבעים שנה של הליכה אחר השם במדבר, נדרש מהם כולם להיות במדרגה של 'עדה', וכמו שמצינו בלשון הכתוב **'ויבואו כל העדה' – העדה השלימה – שכבר כלו מתי מדבר מלמות.** היינו שכאן הייתה אמורה להגיע יציאת מצרים לתכליתה – להיות עם ישראל כולו עומד כממלכת כהנים וכגוי קדוש להשם, כולם, לא רק זקניהם וראשיהם אלא גם חוטבי עציהם ושואבי מימיהם.

וזהו הסיבה שבניגוד לאז, כאן כבר נצטווה לעשות את האות והמופת לעיני כל העדה, להראותם כי על כל מוצא פי השם יצא מים מן הסלע, וכל הבריאה כולה עומדת הכן לעשות רצון קונו. וזה בעצם היה המבחן שאכן ראויים להיכנס לארץ ישראל, ארץ אשר כל מציאותה תלויה בהנהגת השם.

אבל הרועה הנאמן, הבין לנפשם של עדת צאן מרעיתו, וידע כי עדיין לא זכו כולם להגיע למדרגה זו. ועל כן, כאשר כינס את העם נאמר **'וַיִּקְהֵלוּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן אֶת הַקָּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הָמָן הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצֵיא לָכֶם מִיָּם.'** תחת להקהיל את ה'עדה', הקהילו את ה'קהל' היינו כל ישראל כמות שהם.

ועוד הוסיפו ואמרו **'שְׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הָמָן הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצֵיא לָכֶם מִיָּם.'** ויש להבין משמעותה של תוספת זו. אבל משמעות הענין היא – שהיה נדרש מבני ישראל להיות בדרגה כזו להאמין שיוציא הסלע מים – על פי דבר השם, עוד לפני שיקרה הנס. בעצם מה שאמר ה', כבר נדרש מהם להאמין שכך יקרה. ועל כן הכינם משה לכך, באמרו שמעו נא המורים, היינו שיידרשו להאמין בכך, עוד לפני שיקרה.

אבל לא כל ישראל היו בדרגה ראויה לכך, ועל כן נאלץ להכות בסלע פעמיים. בפעם הראשונה – יצאו מעט מים, ובשניה – כבר יצאו מים רבים. ומשמעות המאורע היא – שבפעם הראשונה – רק זקני העם האמינו, ועל כן הוציא הסלע מים בעבורם. אבל שאר כל העם – רק אחר שראו שהסלע יכול להוציא מים, שבו להאמין כי יכול להוציא כדי צרכיהם וסיפוקם, ואז כבר יכול היה להוציא מים רבים.

ואכן, כאן כבר כתוב **'וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמִטָּהוּ פַּעַמַּיִם וַיֵּצְאוּ מִיָּם רַבִּים וַתִּשְׁתַּה הָעֵדָה וּבְעִירָם,'** כאן כבר כולם זכו להיקרא 'עדה' – אחר שהאמינו בדבר השם. אבל הוכח מעבר לכל ספק, שעדיין הם עומדים במדרגתם הראשונה, והעם מחולק

ל'עדה' ול'עם'. עדיין חלק מהעם מריבים ומנסים את השם, לראות היכולת להם מים במדבר. ונמצא שאין הם ראויים להיכנס אל הארץ במציאות שלימה, שכל העם כולו כאחד, נקראים 'עדת השם', ועל כן לא זכו שייכנסו עימם משה ואהרן. קבלה היא בידנו, שאילו אכן היו משה ואהרן נכנסים עימם לארץ – לא היו גולים ממנה לעולם, והיו מגיעים לשלימותם. אבל כיוון שלא היו בדרגה הראויה לכך, נדרשו לעמל דורות לעמוד בדרגה זו ולהשלים את מציאותם כעם שכל כולו משרתי השם נאמנים לדברו.

ולפי כל האמור – ייפתח לנו הפתח להבין, את החמורה שבחוקות התורה – פרשת פרה אדומה. לפי מה שסדרו לנו חז"ל, פרשה זו נאמרה ביום הקמת המשכן. וכך גם מתחייב מהמציאות, שאם לא כן כיצד יכלו להיטהר ולקרב אל משכן השם. ואם כן יש לנו לתמוה, מדוע נדחתה מלהיכתב עד כאן.

והנה יסוד חומר טומאת המת, שעלתה וגברה על כל הטומאות כולם – בפשטות הוא משום שעצם המיתה נובעת ממציאות העולם שלאחר חטאו של אדם הראשון, שבו נאמר 'כיום אכלך ממנו מות תמות'. יש להבחין, שהמיתה אינה מנויה כחלק מהעונש שקיבל על החטא, אלא כשינוי בצורת העולם – שמתחייב ומוכרח מעצם מציאות החטא.

וביאור הדבר הוא שכל עוד האדם עמד הכן לעשות את רצון קונו, ממילא יש לו את היכולת לחיות לעולם. אבל ברגע שהפר מצוות בוראו, איבד את יכולת קיומו, והוכיח שהוא חלק מהעולם החמרי והכלה, ומוכרח הוא שימות לבסוף. ונמצא שעצם מציאות המוות מעידה על קשר ושייכות לאותו החטא הקדמון, ועל כן גדלה ורבה טומאתו.

והנה לפי מה שמשרטטת התורה, האבות הם אלו שהחלו בתיקון חטאו של אדם הראשון – להעמיד עולם שבו האדם יכיר במלכות בוראו. התהליך שהחל בימות אברהם אבינו, הגיע לשיאו בעת שעמדו בניו למרגלות הר סיני, וקיבלו על עצמם את הנאמנות המוחלטת למלכו של עולם, באמירת 'נעשה ונשמע'. ובאותה העת, גילו לנו חז"ל, שבטלה עונש המיתה מעליהם. היינו שהצליחו להשיב את מדריגת האדם לאותו העת שבה עמד הכן לעשות רצון קונו בשלימות.

אבל זמן לא רב לאחר מכן, ירדו ממעלתם וחטאו בעגל, מה שגם לכך שהוסר עדיין מעליהם, וחזרו למה שהיה בראשונה. אבל עדיין, היה תקוה שיצליח האדם לשוב למדרגה זו. וכתיקון לכך ניתן להם המשכן, ועבודת הקרבנות לכפר בעדם. כאשר יחד איתו ניתנו להם כל חוקי הקדושה והטהרה, כמבואר בספר תורת הכהנים, וסדרי העבודה כיצד לא תסתלק השכינה מהם.

ספר במדבר – הוא הספר בו החל להתבטא בפועל העמדתם כעם להשם. וכאן נדרשו ללכת אחריו בארץ לא זרועה. זוהי הסיבה שכאן לראשונה מופיעים כל חטאי דור דעה, שמבטאים מה שהיה חסר בקבלת עול מלכותו עליהם בשלימות, ובהליכה אחריו באמת ובתמים.

בחטא המרגלים היה נראה שאפשר לחתום את הגולל על האפשרות להעמיד מחדש את עם ישראל בדרגתו הראשונה, כעם להשם, וכבר חפץ ה' לכלותם, לולי תפילתו של משה שעמד בפרץ, והועילה שבניהם אחריהם יזכו לבוא אל הארץ. ואחר ארבעים שנה, אחר כלות כל הדור – אזי הגיע אותו הדור ממנו ציפו ובו ייחלו – שהוא זה שיצדיק את כל התקוות שנתלו בו – להעמיד מציאות שלימה שבו האדם נאמן לבוראו.

אבל חטא מי מריבה הוכיח אחרת, ושם נקבע ונחקק שבני ישראל לא זכו להגיע לשלימותם ולשוב לרום מעלתם – בשלב זה – בימי המדבר, והם ייכנסו לארץ ישראל, ללא שמשה ואהרן יהיו איתם. אילו אכן היו בדרגה הראויה – היו נכנסים ומשה בראשם, הם והעולם היה מגיע לייעודם. אבל כאן הוכח שגם הדור החדש שקם אחר שכלו כל דור המרגלים – גם הוא היה בגדר 'מורים'.

ועתה נשית ליבנו. אילו באמת היו זוכים להשלים את השליחות בימי המדבר, ולקבוע נאמנות שלימה להשם, הייתה מתייתרת כל פרשת פרה אדומה, כיון שהיו שבים למעלת האדם שלפני החטא, והייתה מתבטלת גזירת המיתה מאליהם. זוהי הסיבה שלא נכתבה פרשת פרה אדומה עד כאן, שהרי עדיין הייתה התקווה שכלל לא נזדקק לה. אבל אחר שהגענו למצב בו אין מנוס מלקבוע, שישראל ימשיכו להיות עם מציאות החטא בינותם, אזי הוכרחה התורה לקבוע ולחקק לדורות את פרשת פרה אדומה, שתהיה עד לאותו היום שבו יכלע ה' המות לנצח.

ואם אכן כנים הדברים, נוכל ליישב בכך סתירה גדולה. שהרי פרה אדומה מצוותה באלעזר – שהיה סגן לכהן גדול. והביא רש"י מחז"ל בטעם הדבר משום שכל-כולה באה ככפרה על חטא העגל, ממילא אין קטיגור נעשה סניגור, וכיון שחטא העגל נתלה באהרן, אין ראוי שהוא זה שיעבוד את עבודתה.

אבל כאן עלינו לשאול, שהרי מצינו בעבודת יום הכיפורים – שאף שבמהותו הוא יום כפרה על חטאי בני ישראל – מצינו שעיקרו מוקדש לכפרה על חטא העגל. וכמו שנתבאר, שהמטרה העליונה היא לשוב למעלה זו, שבה כל מציאותם מוקדשת לעשות רצון קונם ולדבוק בו בשלימות.

הכהן הגדול נכנס לפני ולפנים בבגדי לבן משום 'אין קטיגור נעשה סניגור' – שלא להזכיר את הזהב ממנו עשו העגל. אבל מאידך מצינו שכל פרשה זו ניתנה דווקא על ידי אהרן הכהן, שהרי הוא זה שאמור לכפר על חטא העגל, ובעיקרה של פרשה רק הוא מוזכר, ורק בסופה מחדשת התורה שלדורות כשר לה גם אחד מבניו. ואם כן יקשה מאוד, מה נשתנה זה מזו, ובפרה אדומה, נאסר עליו לעסוק בה.

והנה עצם השייכות בין פרה אדומה ליום הכיפורים, אינו רחוק כל כך, שהרי בגמ' ילפינן גזירה שוה של 'חוקה-חוקה', 'פרו' מ'פרה' – היינו דיני פרה אדומה מפרו של כהן גדול – שהוא מרכזו של יום הכיפורים.

אבל כאשר נעיין בפרטיהם, נמצא דבר מפליא. פרה אדומה ופר של כהן גדול, עומדים שניהם משני עברי המתנס, ומהווים באופן מדויק – הפכים זה לזה. הפר נעשה לפני ולפנים, והפרה נעשית חוץ לג' מחנות. הפר מוגדר כ'קרבן יחיד' של אהרן הכהן, והפרה עבודתה כשירה בכל ישראל, מלבד אהרן הכהן. הפר נעשה בקדושה ובטהרה, בקודש הקדשים, והפרה נעשית במכוון בטבולי יום, שני לטומאה. זה מכפר על סרך-ספק טומאה של מקדש וקדשיו, וזו להיפך – באה לטהר את טומאת המת החמורה.

אבל לפי האמור – נבין הכול. אמת, שניהם באים לכפר על חטא העגל, על עצם מציאות של החטא בקרב ישראל. אך בזאת ההבדל התהומי הנעוץ ביניהם – פר של כהן גדול מגיע במגמה לתקן את חטא העגל, ואילו הפרה מגיעה כהשלמה עם מציאות החטא ביניהם, וכאפשרות להתקיים למרות שהחטא קיים.

ובזאת תתיישב הסתירה שפתחנו בה. באותה מידה שאין ראוי מאהרן הכהן – בכדי לכפר ויתקן על מעשיהם של ישראל בחטא העגל. אבל בה בעת, כל אחד יבין, שאין זה מן הנכון שהוא יעסוק בעבודת הפרה, שכל כולה מהווה השלמה עם כך שהחטא עודנו לא הגיע לתיקונו.

איתא ברמב"ם (פ"ג מפרה אדומה ה"ד): 'תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשנייה. ראשונה עשה משה רבינו. שנייה עשה עזרא. ושבע מעזרא עד חורבן הבית. והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכ"ר'.

כל הקורא יבחין בקושי – וכי היכי סגי בפרה אחת ממש ועד עזרא, ומדוע עוד שבע נצרכו בימי בית שני. אבל האמת היא שכפרה נאמר 'חטאת היא', כיוון שבכל פרה יש מן התיקון לחטא היסודי – חטא העגל. ועל כן בבית שני, שכטלה העבודה הזרה, כבר יש יותר מקום לבוא ולתקן את אותו החטא, ולקרב את העולם לשלימותו.

כעת הזו, בעת שלא זכינו אף לאפרה של פרה, עומדים אנו ומייחלים ליום אשר יקויים בנו מה שנאמר: 'וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדֹמְתְכֶם: וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי לָכֶם לֶב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶּן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסֵּרְתִּי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׁרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר: וְאֵת רוּחִי אֶתֶּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בָּחַקְתִּי תַלְכוּ וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם: וְיִשְׁכַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְתִּיכֶם וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאֶנְכִּי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים'.